

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคลและซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 150,000 บาท (พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537) ซึ่งในปี 2555 มีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 6,746 แห่งและในจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 113 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, เมษายน, 2555) ส่วนการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น แยกเป็น 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และพนักงานส่วนท้องถิ่น ฝ่ายบริหารจะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด มีหน้าที่กำหนดนโยบายการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีรองนายกจำนวน 2 คน เลขานุการ 1 คน เป็นผู้ช่วย ฝ่ายนิติบัญญัติจะประกอบไปด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายในตำบล โดยมีจำนวนสมาชิกหมู่บ้านละ 2 คน (พรบ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537) มีการคัดเลือกประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการประธานสภา โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการตรวจสอบการบริหารงานของฝ่ายบริหาร ฝ่ายพนักงานส่วนท้องถิ่น จะประกอบไปด้วยส่วนราชการต่างๆ ได้แก่ สำนักปลัด ส่วนการคลัง ส่วนโยธา ส่วนการศึกษา และส่วนสาธารณสุข เป็นต้น ซึ่งในแต่ละส่วนจะมีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันออกไป โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในส่วนของพนักงานส่วนท้องถิ่น

ส่วนการคลังในองค์การบริหารส่วนตำบลจะประกอบด้วยพนักงานส่วนท้องถิ่นในตำแหน่ง หัวหน้าส่วนการคลัง นักวิชาการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี เจ้าพนักงานพัสดุ และเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ หรือจะมีมากน้อยตามภาระหน้าที่ของแต่ละแห่ง ซึ่งปัจจุบันการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแบบ ระบบมือ (Manual) และจะลงควบคู่กับการบันทึกบัญชีทางคอมพิวเตอร์ (e-Lass) การบันทึกบัญชีจะใช้เกณฑ์คงค้างในการลงบัญชี ส่วนการคลังจะมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและทะเบียนรับจ่ายเงินทุกประเภท งานการเงิน การเบิกจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่ง การฝากเงิน การตรวจเงินองค์การบริหารส่วนตำบล

รวบรวมสถิติเงินได้ทุกประเภท การเบียดบัง การขยายเวลาการเบิกจ่ายงบประมาณ การหักภาษีและนำส่งเงิน รายงานคงเหลือประจำวัน การรับและจ่ายขาดเงินสะสม การยืมเงินทรองราชการ การจัดเก็บภาษี ประเมินภาษี การเร่งรัดจัดเก็บรายได้ การพัฒนารายได้ การออกใบอนุญาตและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงานบัญชีจะมีหน้าที่รับผิดชอบ คือ งานการบัญชี งานทะเบียนคุมการเบิกจ่ายเงิน งานงบการเงินและงบทดลอง งานรายงานแสดงฐานะทางการเงินและบัญชี งานรายงานทางการเงิน บัญชีทั่วไปของส่วนราชการและบัญชีรายได้แผ่นดิน และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรืองานที่ได้รับมอบหมาย

ในแต่ละหน้าที่ก็จะมีปัญหาที่แตกต่างกันออกไปจากการเข้าตรวจสอบของกองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (กองตรวจสอบระบบการเงินบัญชีท้องถิ่น, 2553) พบว่าการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีข้อบกพร่องหลาย ๆ ด้าน อาทิ เช่น ปัญหาทางการเงิน การพัสดุ การเบิกจ่าย การจัดเก็บรายได้ การจ่ายขาดเงินสะสม และปัญหาด้านการลงบัญชี การจัดทำทะเบียนรายรับรายจ่าย การลงบัญชีในสมุดเงินสดรับ - จ่าย บัญชีแยกประเภท การจัดทำใบนำส่ง ไม่เป็นปัจจุบันหรือลงรายการไม่ถูกต้อง ไม่ได้จัดทำรายรับรายจ่ายเงินสดและงบทดลองเป็นรายเดือน หรือจัดทำไว้แต่ไม่เป็นปัจจุบันหรือจัดทำแต่ไม่ได้นำเสนอให้ผู้บริหารทราบ ไม่ได้จัดทำงบแสดงฐานะการเงิน หรือจัดทำแต่ไม่ได้นำเสนอให้ผู้บริหารทราบ และไม่ได้จัดส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปี ไม่ได้ตั้งบัญชีเงินสำรองเงินสะสมตามระเบียบ

จากการตรวจสอบของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่พบปัญหาการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555) พบว่า การจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบันได้แก่ การจัดทำงบการเงิน ณ วันสิ้นเดือนและงบการเงิน ณ วันสิ้นปี จัดทำไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ถึงแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 การรายงานสถานะการเงินประจำวัน หน้าฎีกาเบิกจ่ายไม่แสดงจำนวนงบประมาณคงเหลือ การตรวจสอบพัสดุประจำปี กรณีมีพัสดุชำรุด ไม่ได้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการสอบข้อเท็จจริงและดำเนินการจำหน่ายพัสดุ และด้านการจัดเก็บรายได้ยังคงมีรายได้ค้างรับจากลูกหนี้ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้บริหารไม่ทราบถึงสถานะทางการเงินที่แท้จริง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงินการฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 ถึงแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ซึ่งทางส่วนการคลังจะต้องแจ้งให้กับผู้บริหารทราบเพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบถึงสถานะ

ทางการคลังว่าเป็นอย่างไร มีรายรับเท่าไร เพียงพอที่จะเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายหรือไม่ ซึ่งเป็นการช่วยผู้บริหารในการตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงต้องการศึกษาปัญหาในการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ทางด้านการจัดทำบัญชีแบบ Manual (ระบบมือ) เท่านั้นเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ถูกต้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาการจัดทำบัญชีในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดทำบัญชีขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่

1.4 นิยามศัพท์

ปัญหาการจัดทำบัญชี หมายถึง ปัญหาด้านการจัดทำบัญชี ด้านการพัสดุ ด้านการจัดเก็บรายได้ และด้านการเบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 ถึงแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น 113 แห่ง